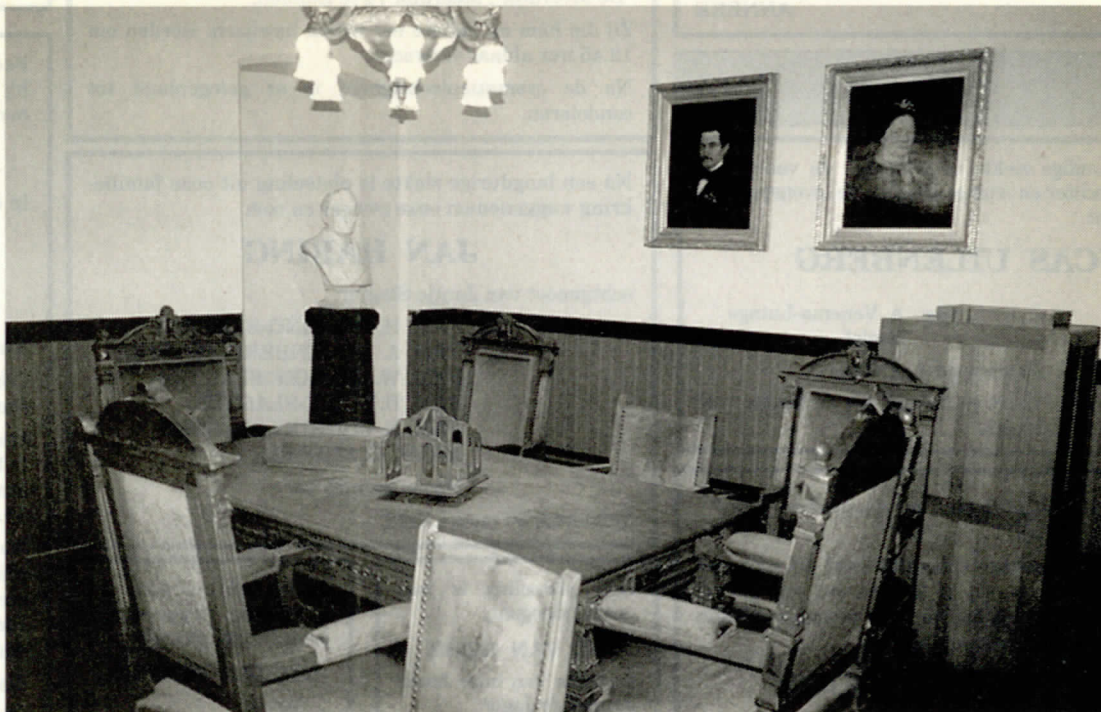

Waar zijn de spullen van W.A. Scholten & Zn?

Van onze verslaggever
Willem Molema

VEENDAM – De tijd van de aardappelmeel- en strokarton-industrie zal komende zaterdagmiddag- en avond opnieuw herleven wanneer met veel klaoengeschal de Scholtenkamer in het Veenkoloniaal museum in Veendam officieel wordt heropend. Een ruimte die al bestond, maar die met nieuwe attributen van de industriële pioniers Willem Albert Scholten en zijn zoon Jan Evert, een nieuw laagje verf, gerestaureerde schilderijen, verlichting en een andere indeling een heel ander gezicht heeft gekregen. Wie zo in het rond kijkt in het kamertje op de eerste verdieping van het museum vraagt zich af: waar zijn al die andere spullen van beide fabrikantenfamilies gebleven?

Zo zullen er vanaf zaterdag, tijdens de Scholtendag met onder meer opvoeringen van het stuk 'Willem Albert Superstar' door Harmina Wiersma Compagnie en de opvoering van het stuk 'Scholten Zient' door de groep Waark, maar twee van de ongeveer tien schilderijen hangen die Willem Albert (1819-1892) liet maken voor zijn riante villa aan de Rijkstraatweg in Helpman en z'n huis aan de Grote Markt dat in de Tweede Wereldoorlog berucht werd vanwege de vele martelingen door de bezetters. Het gaat om het schilderij 'Sla

■ De Scholtenskamer in het museum.

©NvhN/Wolter Kobus

Dood' en die van de eerste aardappelmeelfabriek in Tonden, een gehucht bij Zutphen waarnaar later de (eerste) aardappelmeelfabriek in Foxhol (Eureka) zou worden genoemd. Beide schilderijen zijn gerestaureerd door museummedewerker Hendrik Hachmer.

Het museum heeft met slechts twee nazaten van de Scholten-familie nog contact: de dames Hemmes-Landeweer in Paterswolde en Wilten De

Muinck Keizer in Doorn. Van hen zijn ook de meeste attributen die zich in de Scholtenkamer bevinden. "We zouden graag willen weten waar andere nazaten wonen en in feite is alles dat een relatie heeft met de strokarton-industrie en de familie Scholten in elke vorm welkom bij ons", zegt museumdirecteur Douwe Huizing. In de kamer hangen nu drie geschilderde portretten van Willem Albert, zijn echtgenote Klaasien Sluis, dochter van een rijke graanhandelaar van het Schuitediep, en hun zoon Jan Evert (1849-1918). In een vitrine ligt een visitekaartje van Willem Albert met in de rand alle namen van plaatsen waar hij in de loop der jaren fabrieken stichtte. Daarnaast een onderscheidingsteken van Jan Evert, een foto van hem, de biografie van Anthony Winkler Prins over Willem Albert en een gedenkpenning van Willem Albert bij het 50-jarig jubileum van zijn zakelijk imperium in 1889. Daarboven zal een kaart komen te hangen met nog eens alle vestigingsplaatsen van de aardappelmeel-, strokarton- en suikerfabrieken van de Scholten's, destijds behorend tot de vermogendste mannen van Nederland. Het imperium van de Scholten's reikte uiteindelijk

via Brandenburg (de eerste buitenlandse fabriek) tot in Polen, Oostenrijk en Rusland. In de hoek staat een borstbeeld van Willem Albert uit 1895, aangeboden door zijn vertegenwoordigers (agenten). In het halletje bij de kamer hangt nog een naambord van de eerste en enige turfstrooiselfabriek die hij stichtte: de NV Veenderijen Turfstrooiselfabriek Klazienaveen (genoemd naar zijn vrouw). Daar tegenover bevindt zich een marmeren plaat 'ter herinnering aan de stichting van het Middenstandshuis (in Groningen) en aangeboden aan hunnen voorzitter Jan Evert Scholten'. Veel van de grotere spullen die zich in de Scholtenkamer komen uit de werkkamer van het Scholtenhuis in Groningen en de directiekamer van de turfstrooiselfabriek in Klazienaveen. De vraag is nu: waar is de rest? Hachmer: "Het schijnt dat het geweer van Willem Albert bij een oud-werknemer in Hoogezand is. Wellicht dat we die ook ooit nog eens krijgen." Naar de rest is het gissen. De geschiedenis van het bedrijf Scholten, later Koninklijke Scholten en vervolgens Avebe, wordt onderzocht door de Groninger Hans Stienstra. Hij hoopt er ooit eens op te promoveren.

■ Directeur Douwe Huizing van het Veenkoloniaal museum naast het borstbeeld van Scholtens.

© NvhN/Wolter Kobus

NvhN 1-4-98